

kodottak. De szép számmal van felelet, mely megjelöli az eszményi fiú alakját vagy legalább is követelményeit, s az ilyenről elismeri, hogy vonzódik hozzá. Voltak vélemények, amelyek a fiúkat értékesebbeknek tartották a lányoknál.

2. *Leány.* Igen nagy százalék a leányok magatartásával kapcsolatos kívánságait tárta fel. Sokan elégedetlenek a nők sorsával, lebecsülik a nőket, sőt — főleg a nagyobbak közül — szeretnének fiúk lenni. A legmegfontoltabb feleleteket itt kapta a szerző, hiszen a megkérdezett alanyok itt valóban az élmény közvetlenségével válaszolhattak. Komoly életnézés tanújelét figyelhetjük meg azokban a nyilatkozatokban, amelyek a nőben a családi élet személynét, a jövő élet szolgáloját látták és szociális-társadalmi elhivatottságát hangsúlyozták.

3. *A vénlányról* való felfogásuk a leányoknak két legsajátosabb lelki alapvonásra enged bepillantást. A feleletek igen nagy százaléka ugyanis szociális és emberséges megfontolás alapján védelmébe veszi a vénlányok osztályát, a másik rész pedig sajnálkozó gyengédséggel ír róluk. A kisebb lányoknál gyakoriak voltak a leszóló válaszok: kiállhatatlan, zaémbes, ódivatú, elkeseredett, ellensége a fiataloknak. Ebből következik, hogy sokan utaltak arra is, hogy nem szeretnének vénlányok maradni. Viszont figyelemre méltó az a tény, hogy a kisebb leányok felvetették a kérdést: Mi az oka annak, hogy valaki vénlány maradt? Ebben a részben öntudatlanul is igen komoly lélektani és szociológiai nehézségekre tapintottak rá.

4. *Játékbábú.* A mai polgárista vagy gimnazista leány, aki előtt a dolgozó nő ideálja lebeg, legfeljebb gyermekkorra kedves emlékének tartja a játékbábút, sőt igen nagy hányadában kijelentették, hogy kisgyermeknek való. A polgáristák egy része bevallja ugyan, hogy még most is játszik vele; a felsős gimnazisták pedig fontosnak tartják a gyermekkorban, mert a kislányok lelkivilágát a későbbi anyai hivatásra felhangolja, sőt *kézügyeslőgűket* (kezelés, főzés, varrás stb.) is fejleszti.

Schmidt eljárásának sikerét elsősorban az fogja biztosítani, hogy kérdései sok lelki készségre, világnézeti magatartásra terjeszkednek ki s így a női lelkületnek sok szellemi, értékelő és esztétikai vonatkozását hozzák felszínre. Bizonyára gazdag anyagnak van birtokában, amelynek közzétételét a pedagógus-társadalom nagy érdeklődéssel fogadná. Kívánatos volna, hogy (főképp a teljes feleletanyag feldolgozásakor) a jelenleg követett *részleges szintézist* kövessen egy átfogó, értékelő jellemkép, amely a mai leány élet-szemléletét és etikai állásfoglalásának keresztmetszetét a tipizáló jellemrajz vonásában állítsa a leánynevelés hivatottjai elé.

Visy József dr.

Hollóné Hatos Kornélia: A kézimunkaoktatás vezérkönyve. Leánygimnáziumok, leányliceumok és polgári leányiskolák számára. (A Gyakorló Polgári Iskola Könyvtára XXVII.) Szeged. 1941. N. 80, 244 l., ábrákkal és mellékletekkel.

A Polgári Iskolai Tanárképző Főiskola és gyakorló iskolájának egyik női ké-

zimunka-tanára a munkás életre való nevelés vezérkönyvének megírásával nagy szolgálatot tett a magyar nőnevelés ügyének.

Anyagkiszemelésének sokoldalúságával, s az idevágó kérdések megoldásának teljességével oly hézagpótló munka kiadására vállalkozott, amely a korszerű leánynevelés szükségleteit és követelményeit a legteljesebb mértékben kielégíti. Ez a mű alkalmas arra, hogy az iskolán keresztül újra fel lendítse a hanyatlásnak indult, sőt sok helyen már teljesen divatját multa kézimunkázást; hogy a kifejezéstelen gyári tömegcikkekét kiszorítva, a magyar népművészet visszaállítsa jogaiba; hogy magyaros eredetiséget, csint, ízlést terjesztve neveljen a családi otthon megbecsülésére, fejlessze a művészi készséget, és alakítsa a nemzeti öntudatot.

Egy szűkrezabott ismertetés keretében lehetetlen volna ennek a könyvnek rendkívül gazdag tartalmát érdeme szerint megbeszélni és méltatni. E helyett meg kell elégednünk a problémakörök kiemelésével. *A kézimunkaoktatás módszere* című rész (5—48. l.) tárgya: a kézimunkaoktatás szükségessége, története, módszere és anyaga. *A népművészetről* című fejezet (49—90. l.) a népművészetükről nevezetes magyar vidékeknek és népművészeti stílusoknak az iskola szempontjából való kitűnő összefoglalását adja. *A különféle hímzések* című egység (91—94. l.) a hímzéstípusokat mutatja be. *Anyagismeret* cím alatt (95—116 l.) a kézimunkában döntő szerepet játszó anyagok ismertetését s felhasználásuk módját és lehetőségét olvashatjuk. Az elméleti alapvetés mellett a különféle tárgykörökből vett kitűnő *mintatanítások* (117—235. l.) teszik teljessé és tökéletessé a mű használhatóságát, értékét és szépségét. Mindezt biztosítják a pompás illusztrációk is.

A könyvnek nemesen egyszerű stílusa jól illik tárgyához, könnyűvé és élvezetessé teszi a vele való foglalkozást. —

Kiváló szaktudás, ernyedetlen munkakedv, emelkedett hivatástudat, a szépért való lelkesedés, népünk őszinte szeretete és becsülése, magyar öntudat sugárzik ki a könyv minden sorából, ezért méltán megérdemli, hogy ennek a jelentőségében állandóan fokozódó tantárgy tanításában útjelzőül szolgáljon a hivatásukért lelkesedő tanerőknek.

Sz. L.

Tiboldi József: A magyar népdal családfája. Budapest, 1936. 120 oldal, 101 dal hangjegyeivel.

Mi teszi időszerűvé ezt az elkészített ismertetést? Az, hogy a leghivatottabb tollból nemrégiben jelent meg olyan két tanulmány, amely a Tiboldi könyvében olvasható felfogást igen jelentősen megerősíti. Folyóiratunknak ebben a számában pár szóban ismertetjük Prohászka Lajos kitűnő előadását (Magyar Paedagógia), melynek első része, „Nevelés és hagyomány“ címen megjelent a Magyar Paedagógia 1940. évi 2. számában. Tiboldi könyvét és ezt a tanulmányt egyszerre kell olvasni, hogy a két különböző pontból kiinduló gondolatkör azonosságáról meggyőződjünk. Amit Tiboldi a dalról mond, ugyanazt mondja Prohászka teljes általánosságban.